

Rapport från Unescos generalkonferens 2003

1	Unescos generalkonferenser	5
2	2003 års generalkonferens.....	7
3	Administrativa kommissionen	13
4	Kommission I – allmänna programfrågor.....	17
5	Kommission II - utbildning.....	23
6	Kommission tre - vetenskap	29
7	Kommission IV - kultur	33
8	Kommission V - kommunikation.....	37
9	Svenska inlägg och kommuniké från rundabordsmötet.....	43
10	Kommuniké från rundabordsmötet " Towards knowledge societies ".... Fel! Bokmärket är inte definierat.	

1 Unescos generalkonferenser

Vart annat år möts delegationer från alla Unescos 190 medlemsländer på huvudkontoret i Paris för att under sammanlagt ca tre veckor fatta beslut om organisationens kommande tvåårsprogram och budget. Detta evenemang, som samlar nära 4000 delegater från hela världen, kallas generalkonferens och är Unescos högsta beslutande organ.

Förutom att fatta beslut om program och budget väljer generalkonferensen hälften av 58 länder i styrelsen för den kommande fyraårsperioden - styrelsen förnyas alltså till hälften. Generalkonferensen beslutar vidare om rekommendationer och konventioner. Dessutom väljer generalkonferensen vart sjätte år en generaldirektör - Unescos högste chef - efter förslag från styrelsen. Den nuvarande generaldirektören, Koïcïro Matsuura, från Japan valdes hösten 1999. Varje generalkonferens väljer också ordförande och styrelse vilka leder generalkonferensens arbete.

Generalkonferenserna följer i huvudsak ett bestämt mönster i tre delar:

- Inledande plenum, där medlemsländernas ministrar, oftast utbildnings-, utrikes- eller kulturministrar, avlöser varandra i talarstolen och håller ett anförande som speglar det egna landets

arbete med Unescos frågor, ofta med fokus på något särskilt aktuellt i det egna landet.

- Programkommissioner, där man fastställer ändringar och tillägg i det förslag till program och budget som sänts ut till medlemsstaterna i förväg. Det finns en

- administrativ kommission (som behandlar budgetteknik och administration)
- kommission I för allmänna programfrågor
- kommission II som behandlar utbildning
- kommission III för vetenskap
- kommission IV för kultur och
- kommission V som behandlar kommunikation/medier.

- Ett avslutande plenum, där kommissionerna redovisar sitt arbete och där program och budget antas för de kommande två åren.

Under generalkonferensen ordnas vidare tematiska diskussionen, rundabordsöverläggningar, om aktuella teman. Vid var tredje generalkonferens fattar medlemsländerna också beslut om en mer långsiktig ram för organisationen "Medium Term Strategy" för de kommande sex åren.

2 2003 års generalkonferens

Plenum

Återkommande teman var USA:s återkomst till organisationen, kultur, bioetik, utbildning för alla, yttrandefrihet och tillgång till information.

Årets generalkonferens, den 32:a i organisationens historia, samlade fler än 4 000 deltagare; 3 000 delegater från medlemsländerna, varav 300 ministrar och ca. 000 observatörer. Unescos generaldirektör, Koïchiro Matsuura, konstaterade att det var rekord och uttryckte sin glädje att få välkomna Östtimor som nytt medlemsland och hälsa USA välkommen åter till vad som nu är en verkligt global organisation. Till generalkonferensens ordförande valdes Michael Abiola Omolewa från Nigeria.

Generalkonferensen föregicks av ett ungdomsforum, som överlämnade sin rapport till plenum, med begäran att i fortsättningen bli en erkänd och aktiv del i generalkonferensens. Denna begäran bifölls sedan i kommission I. Generaldirektör Matsuuras och generalkonferensordföranden Omolewas tal finns på Unescos hemsida www.unesco.org

Laura Bush, Jacques Chirac samt Italiens, Perus, Filippinernas och Kirgistan presidenter höll anföranden under generalkonferensen. USA:s första dam, Laura Bush, talade om vikten av att alla barn får utbildning ”no child left behind”, om utbildningens roll i kampen mot HIV/Aids och om USA:s insatser

inom dessa fält i Afghanistan, Uganda och Irak. Frankrikes president Jacques Chirac betonade att det brådskar att få fram en internationell överenskommelse inom bioetik för att förhindra och stoppa redan pågående handel med organ och gener. Han underströk vidare att Unesco snarast bör få generalkonferensens mandat att arbeta fram en konvention om skydd för kulturell mångfald. Generalkonferensens gästers tal finns på Unescos hemsida; www.unesco.org

Lena Hallengren, biträdande utbildningsminister med ansvar för förskola, vuxenutbildning och folkbildning höll det svenska inlägget i plenum. I sitt anförande betonade hon vikten av tidig och grundläggande utbildning i och om mänskliga rättigheter och Sveriges engagemang i FN:s millenniemål - speciellt utbildning för alla och utbildning för hållbar utveckling. Liksom sina finska, danska och norska kollegor hänvisade hon till ungdomsforumets önskan om att inkludera unga i framtida generalkonferenser. Lena Hallengrens inlägg finns på www.regeringen.se/lenahallengren/

Av de 300 ministrar som deltog i generalkonferensen talade 189 i plenum. De flesta gratulerade generaldirektören för det reformarbete som skett i organisationen och vilket bl.a. bidragit till att USA återvänt till efter 19 års frånvaro. En majoritet av talarna betonade, i ljuset av de senaste årens terroristdåd, behovet att uppmärksamma och erkänna att kultururs inbördes förhållningssätt påverkar hur man lyckas med mänskliga rättigheter och med att förverkliga utbildning för alla.

De många ministrarna speglar också tydligt sin del av världen och det som är mest angeläget för det egna landet; att hejda spridningen av HIV/Aids i Uganda, Botswana, Sydafrika och Mali, liksom i Indonesien, Kambodja, Sri Lanka och Karibien, att stoppa miljöförstörelsen så att små länder som Tuvalu, Vanuatu, Tahiti och Tonga inte utplånas när havet stiger eller att öknerna "äter upp" Aralsjön i Kazakstan. En del politiska inlägg och

utspel förekommer; arabländer som Libanon, Syrien, Arabemiraten och Marocko, men även Sydafrika och St. Lucia krävde att Palestina ska bli medlem Unesco och anklagade Israel för "statsterrorism".

Under generalkonferensen sker en mängd val till bl. a. olika kommittéer. Medlemsländerna är indelade i regionala valgrupper så särskilt under generalkonferensens första veckor förekommer ett intensivt lobbyingsarbete i korridorer, salar och hos medlemsländernas ständiga representanter vid Unescos huvudkontor, de s.k. permanenta delegationerna, för att få tillräckligt antal röster i dessa val. Viktigast är förstås styrelsen, som har 58 platser och ett mandat på fyra år. Sverige tillhör region Europa och Nordamerika (där även Israel och Turkiet ingår) med nio platser i styrelsen. Vid årets generalkonferens valdes USA, Kanada, Schweiz, Italien och Frankrike in. Island valdes in för två år sedan och är för närvarande det enda nordiska landet i styrelsen.

Youth Forum

För tredje gången arrangerades ett Youth Forum i Paris i samband med generalkonferensen, i år med ett större antal deltagare: omkring 150 nationer och 200 ungdomar.

På dagordningen för forumet fanns tre teman:

- Hållbar utveckling, med fokus på vattenförsörjning,
- Förebyggande utbildning mot HIV/AIDS och
- Unesco och ungdomar – sätt att kommunicera och samarbeta.

Forumet var organiserat så att varje tema inleddes med presentationer kring Unescos verksamhet inom dessa områden samt diskussioner i sex olika arbetsgrupper. Målet var att lägga fram en rapport för generalkonferensen. Rapporten författades av en kommitté. På söndagseftermiddagen den 28 september kunde kommittén presentera en näst intill färdig rapport.

Debatten blev lång och en mängd nya förslag lades fram för att förändra rapporten och en ny kommitté bildades för att skriva om programmet. Under söndagskvällen blev rapporten färdigskriven och presenterades på måndagen inför i generalkonferensens plenum.

Generellt var detta forum bättre organiserat i år än tidigare. Planeringen var bättre, fler länder deltog och representationen från de olika länderna var bättre. Många representerade en paraplyorganisation för ungdomsorganisationer, andra en enskild organisation och flera var också där på direkt mandat av sitt lands regering. Slutrapporten blev ett bra dokument som visar vad vi kom fram till under ungdomsforumet. Vi fick positiva reaktioner när rapporten presenterades för generalkonferensen och det ger förutsättningar att föra ungdomsfrågorna högre upp på agendan. Generalkonferensen beslutade också att ungdomsforum ska hållas vid varje generalkonferens.

Trots förbättringarna från tidigare år finns det dock fortfarande många brister. Unesco kan utveckla Youth Forum och ungdomsdeltagande ytterligare, främst när det gäller själva organisationen av forumet. Det fanns inga klara demokratiska spelregler för val eller hur slutrapporten skulle fastställas. Självklart kommer alla dit med mer eller mindre erfarenhet av att delta i politiska beslut och dessa erfarenheter är också olika. Därför får det inte vara någon tvekan om hur man t ex. antar ett program. Under årets ungdomsforum blev det tidsbrist på grund av dessa brister.

Vad som också försvårade processen under ungdomsforumet var att det var svårt att förbereda sig. Unesco borde i mycket god tid innan lagt ut information om ungdomsforumet på hemsidan, nu fanns den där endast några dagar innan forumets öppnande. Beslut om ungdomsforumet togs också väldigt sent, vid vårens styrelsemöte.

Ytterligare något som blev tydligt var att ungdomar i praktiken inte är så prioriterade som Unesco gärna påstår. Målet för forumet tycks vara att skapa en demokratisk plattform för världens unga men resurserna var väldigt knappa. Tre dagar var alldeles för lite tid för att hinna med gruppdiskussioner, sammanställning av gruppernas åsikter samt att författa och anta en färdig rapport. Grupprum, tolkning, datorer och kopiatorer saknades i tillräcklig stor utsträckning för att kunna ha ett effektivt arbete. Många delegater blev frustrerade på grund av dessa brister. Det är dock ingen svår uppgift att utveckla och förbättra forumet. Planering av arrangemanget och prioritering av ungdomsfrågor är vad som behövs.

Det finns alla chanser att förbättra Youth Forum och Sverige kan ta ett stort ansvar för att driva utvecklingen framåt. Beslut har nu fattats av generalkonferensen om att det ska hållas ett ungdomsforum vid varje generalkonferens och vi bör se till att genom olika kanaler få Unescos planeringsmaskineri att starta i tid.

Ett närmre ungdomssamarbete med de nordiska och baltiska länderna skulle också kunna utvecklas inom Unescos ramar. En gemensam Östersjökonferens för att tillsammans diskutera angelägna frågor och hur vi kan fortsätta ett samarbete borde anordnas, liknande den konferens som ägde rum år 2002 i Stockholm.

Det finns alltså flera goda anledningar till att fortsätta den ungdomssatsning som så smått har börjat, men det är också viktigt att Sverige involverar ungdomsrepresentanterna i arbetet kring planeringen av generalkonferensen. Det måste finnas resurser så att de svenska representanterna till ungdomsforumet kan stanna under en del av själva generalkonferensen. Detta är viktigt för att få en chans att föra vidare ungdomsforumets förslag till generalkonferensens delegationer i t ex programkommissionerna.

En naturlig konsekvens av besluten vid detta forum är naturligtvis att det bör finnas ungdomsrepresentanter i regeringsdelegationen i samtliga EU- och FN-sammanhang. Dessa representanter bör representera demokratiska ungdomsrörelser.

3 Administrativa kommissionen

I administrativa kommissionen behandlas inga program utan där är de huvudsakliga ämnena:

- hur ska man beräkna medlemsstaternas årsavgifter
- medlemsländer som inte betalat medlemsavgifter ska inte ha rösträtt
- rapporten från den externa revisorn
- att föra över eventuellt budgetöverskott från 2003 till 2004
- personalens arbetsvillkor, sjukförsäkring och pensioner
- hur ska budgettaket beräknas för 2004-2005
- hur ska USA:s medlemsavgift för tiden 1 okt - 31 december 2003 användas
- underhåll av Unescos huvudkontorsbyggnad och säkerheten vid Unesco kontor

Kommissionen beslutade att den skala som fastställs vid FN i New York ska användas för medlemsländernas avgifter i Unescos för 2004.

Kommissionen tillsatte en arbetsgrupp som analyserade de 23 länder som inte betalat medlemsavgifterna och därför skulle kunna förlora rösträtten. Bland dem som inte betalat hade de flesta länderna gjort upp betalningsplaner och skött dessa. Några länder hade varken betalat, lämnat in en förklaring eller bett om avbetalningsplaner. Kommissionen beslöt att dessa skulle förlora

sin rösträtt, något som tyvärr senare upphävdes när kommissionens rapport diskuterades i plenum.

Kanadas riksrevision är Unescos externa revisorer, vilket de blev efter upphandling. Revisorn gick igenom sin rapport och konstaterade att många förbättringar genomförts bl.a. med stöd av de nya elektroniska ekonomistyrssystemen. Fortfarande finns problem med att informationen inte flyter mellan olika avdelningar vilket gör besluts- och budgetuppföljning svår för styrelsen och generalkonferensen. Han påpekade vidare att Unescos regionala kontor i många fall saknar personal med kunskap om de regler som gäller, och att det är problem med styrelseledamöternas resor till och från Paris för möten. Inom vetenskapsprogrammet fungerar det bättre än tidigare men han saknade definitioner på långsiktiga resultat. Han påpekade att om inte organisationen kan föra över budgetöverskott från ett år till ett annat leder det till att medel används för sådant som inte organisationen prioriterar.

Kommissionsledamöterna påpekade att samma beslutstexter eller underlag kunde förekomma i tre eller fyra "format" och att ingen kostnadsanalys gjorts av de oerhörda mängder dokument som används för varje generalkonferens.

Revisorns redogörelse gav ett mycket gott intryck och hans stab har arbetat mycket seriöst med sitt uppdrag; enligt den australiske styrelseledamoten är han den enda revisorn i världen med egen "fan-club".

Kommissionen beslutade att ge ett "engångstillstånd" för sekretariatet att överföra eventuella medel som kan finnas kvar till nästa budgetår.

De två fackliga organisationerna vid Unesco fick tillfälle att informera kommissionen om sina farhågor inför den hårdhänta omstöpningsen av organisationen. Sverige blev invalda som

suppleanter till den kommitté som behandlar personalens pensioner.

Unescos budget för nästa tvåårsperiod fastställdes till 610 miljoner USD och den medlemsavgift som USA betalar för oktober-december 2003 ska främst användas till läskunighetsprojekt och till skydd av kulturföremål i enlighet med ett underlag som förhandlats fram mellan USA och Unesco.

När det gällde säkerheten vid Unescos kontor – efter attentaten på FN-kontoret i Bagdad – så diskuterades hur mycket information om det nya säkerhetsprogrammet som var lämplig att spridas och en delegat ansåg att det inte behövdes mer säkerhet vid kontoren; om programmen var framgångsrika skulle det skydda verksamheten!

Allmänt kan man säga att administrativa kommissionens arbete ofta sker i dialog mellan podiet och kommissionens medlemmar och att många av de förslag till beslutstexter som arbetats fram av sekretariatet blir bättre och mer stringenta efter behandling i kommissionen.

4 Kommission I – allmänna programfrågor

Kommissionens dagordning omfattade

- Utkast till program och budget för 2006-2007
- Unescos statistikinstitut
- Serviceavdelningar som stödjer programmen (avdelningen för särskilt stöd till Afrika, stipendieavdelningen, informationsavdelningen, planeringsavdelningen och budgetuppföljningsavdelningen). Förslag om ökat samarbete med tre afrikanska stater
- Definition av möteskategorier för möten ordnade av Unesco
- Participation Programme (den del av budgeten som medlemsländerna kan söka medel ur för t ex publikationer) katastrofhjälp, samarbete med icke-statliga organisationer, definitioner av "regioner" inom Unesco, minnesdagar som medlemsländerna vill knyta till Unescos namn
- Arbetsfördelning mellan Unescos tre styrorgan, generalkonferensens roll för sexårsstrategin och två-årsprogrammet.

Under diskussionen i kommissionen kommenterades bland annat från medlemsländerna:

- Unesco är det enda FN-organ som har remiss före beslut om program och budget. Unesco är platsen för att anta gemensamma normer, "standard setting" och att göra utvärderingar.

- Det har skett förbättringar i beslutsprocessen. Vid generalkonferensen år 1995 hade det lämnats in 750 ändringsförslag till budgeten eftersom det då fanns en budgetpost reserverad för medlemsstaternas ändringar. Fortfarande är det dock svårt att följa beslutsfattandet i organisationen; generaldirektörens rapport (den s.k. C/3) är inte upplagd på samma sätt som tvåårsprogram och -budget. Generalkonferensen är Unescos "riksdag" och där bör mer tid anslås för medlemsstaternas diskussion och mindre till presentationer från personalen vid sekretariatet.

- Kommissionen ifrågasatte Unescos uppfattning att så stor del av budgeten är decentraliserad – det rör sig snarare om att den centrala administrationen flyttas ut än verklig decentralisering. Man bör arbeta aktivt för att se till att det inte blir konkurrens mellan de nationella unescokommissionerna och Unescos s k "field offices" och att sådant som sköts av nationalkommissionerna och medlemsländerna själva bör Unescos huvudkontor eller fältkontoren inte arbeta med.

- Unescos statistikkontor finns i Montreal, Kanada och har begränsade resurser (25 statistiker att jämföra med statistiska centralbyrån i Kanada, Statistics Canada, som har 6 500), man kan t ex inte analysera komplicerade begrepp som t ex "fattigdom" utan får fokusera på enklare mätbarheter som utbildning. Några ledamöter påpekade att statistiken för dem kändes "orättvis" eftersom de ansåg att den inte tog kulturella hänsyn när den mätte t ex antal barn i skolan. Nationalkommissionerna kan hjälpa USI bland annat med att meddela när liknande statistik efterfrågas från flera av Unescos avdelningar utan samordning, för att på så sätt hjälpa dem använda sina resurser klokt. Flera utgåvor av statistikserien "World Report on culture/education/science" efterfrågades.

- Unescos stipendiemedel har ökat genom gåvor från enskilda länder och företag. Många länder från Afrika efterlyste fler

stipendier och för en lägre nivå, många av de stipendier som finns vänder sig till personer med högre akademisk examen vilka kan vara svåra villkor. Några ansåg att stipendier bidrog till "brain-drain" och alltså var mer till skada än nytta. Att nominera stipendiekandidater är ett stort arbete för många nationalkommissioner. Enhetens budget är endast 1 miljon USD i stipendier och för detta har man 8 heltidsanställda.

- Unescos så kallade Participation Programme ökar till 24 miljoner USD för nästa tvåårsperiod. Från detta program kan medlemsländerna söka medel för att göra projekt som ligger nära organisationens program. Det är nationalkommissionerna som söker, genomför och redovisar. Sverige talade kring detta program och påpekade att det skulle kunna få stor betydelse om metod för att hitta s.k. "best practises" och att erfarenheterna från genomförandet av PP-programmet då också kunde födas in i Unescos reguljära arbete. Många medlemsländer ansåg att OECD-länderna skulle avstå från att söka för att medlen då skulle komma länder i tredje världen tillgodo. Den ansvariga avdelningen har en budget på 23 miljoner USD, får flera tusen ansökningar och redovisningar varje år och har tre heltidsanställda.

- Avdelningen som samordnar samarbetet med Afrika, Priority Africa, har etablerat nytt samarbete med NEPAD inom utbildning för alla t ex. Många delegater efterfrågade större resurser till Afrika och sekretariatet förklarade att en samordningsenhet inte själva har hela budgeten utan att varje programsektor själva har medel för Afrika.

- Informationsavdelningen har de senaste åren arbetat enligt en ny strategi med fokus på ökad kvalitet, man gör 100 pressmeddelanden och 100 korta nyheter/år. Under 2003 har man publicerat den första uppföljningsrapporten till Dakaröverenskommelsen om utbildning för alla, den s. k. "EFA Monitoring Report" vilken fått stor uppmärksamhet. I samar-

bete med 22 andra FN-organ gav man ut ”The World Water Development Report” i mars -03. Lanseringen resulterade i fler än 700 nyhetsklipp från press i 70 länder. Unesco har hittills sålt rapporten i 1 500 ex. ww.unesco.org/water/wwap. Förstörelsen av Iraks kulturarv under kriget våren 2003 hade mött det största pressintresset i Unescos historia.

Avdelningen ordnar kurser för personal på lokalkontor och nationalkommissioner kring medier. Den nya tidskriften UNESCO Courier kommer ut på fem språk i sammanlagt 29 000 ex två gånger/år och distribueras gratis till nationalkommissionerna som sänder dem vidare. Man bygger om Unescos hemsida så den ska bli mer samordnad och lättare att surfa men ger trots hemsidans genomslag ut lika många böcker och rapporter som tidigare år.

Den sista debatten i Kommission I behandlade relationerna mellan Unescos tre styrande organ (generalkonferensen, styrelsen och sekretariatet) när det gäller arbetet med sexårsstrategin (C/4) och tvåårsprogrammet (C/5).

Styrelsen har under den gångna mandatperioden arbetat med frågan, både genom initiativ som tagits av generalkonferensens ordförande och inom Special Committee (en underkommitté till styrelsen). Det dokument som tjänade som underlag för debatten var närmast en rapport från arbetet och generalkonferensen skulle egentligen inte fatta något beslut under denna dagordningspunkt.

Efter den förra generalkonferensen började en nordisk arbetsgrupp också studera hur generalkonferensens och styrelsens arbetsuppgifter och arbetsformer kunde förbättras. De nordiska länderna tog fram en gemensam text, där en rad förslag till förbättringar presenterades, texten diskuterades vid ett europeiskt nationalkommissionsmöte i Budapest sommaren 2002, där vi

fick stöd för många förslag, medan andra bedömdes som omöjliga att genomföra.

Inför debatten hade Sverige tillsammans med Danmark, Island och Norge utarbetat ett resolutionsförslag, där vi föreslog att en särskild arbetsgrupp skulle tillsättas av generalkonferensens ordförande för att arbeta vidare med frågorna. I texten tog vi upp några idéer bl a föreslog vi att program- och budgetperioden borde förlängas till fyra år och att antalet medlemmar i styrelsen skulle minskas till 36 under förutsättning att det skapas ett rotationssystem, dvs. att inga länder skulle kunna räkna med "fasta" platser. Resolutionsförslaget krävde att kommissionen tog ett beslut om relationerna mellan de tre styrande organen, vilket gjorde att debatten blev konkret.

Ett tjugotal talare deltog i debatten, många var kritiska – och några mycket kritiska - till de konkreta exemplen i resolutionsförslaget. Men de flesta talarna uttryckte intresse för att en grupp skulle tillsättas och UK, Australien, Nigeria, Peru, m. fl. anmälde sitt intresse att delta i gruppen.

Under det första mötets debatt presenterades flera olika ändringsförslag. Vad man främst önskade var att de konkreta förslagen, som den kommande gruppen skulle studera, skulle utgå och att gruppens arbete inte skulle hindra styrelsens fortsatta arbete kring arbetsformerna. Efter en del "förhandlingar" kunde Sverige på måndag morgon presentera ett reviderat förslag som antogs av kommissionen.

Generalkonferensen inleds numera regelmässigt med ett ungdomsforum. Ett av de främsta syftena med forumet är att knyta ungdomar till Unescos verksamhet. Forumet har genom åren utvecklats och förbättrats. Sverige har stött forumet, både genom att sända deltagare och genom ekonomiskt bidrag, så att deltagare från fler länder kan medverka.

I Lena Hallengrens inlägg i den allmän politiska debatten togs bl. a. Ungdomsforumet upp.

I Kommission I är det tydligt att av de fattigaste länderna inte har möjligheter att ta ställning på ett självständigt sätt till förslagen från sekretariatet utan man ser sekretariatet som de som fattar besluten. Många länder framför åsikter som visar att de ser Unesco som ett biståndsorgan där det finns en viss "kvot" med pengar och stipendier som de har "rätt" till. Många av dessa länder har inga möjligheter att själva vara aktiva och t ex skapa egna stipendiemöjligheter genom att göra väl genomtänkta ansökningar om medel från Participation Programme (programmet för delfinansiering av aktiviteter som länderna själva arrangerar).

5 Kommission II - utbildning

Kommission II behandlar utbildning från förskola t.o.m. högre utbildning. Till kommissionens ansvarsområde hör också verksamheten vid Unesco-instituten för utbildning:

- UNESCO International Bureau of Education (IBE) i Geneve
- UNESCO International Institute for Educational Planning (IIEP) i Paris,
- UNESCO Institute for Education (UIE) i Hamburg
- Institutet för Information Technologies in Education (IITE) i Moskva.

Arbetet i kommission II var indelat i fyra debatter:

- Den första behandlade dels en uppföljning av ett rundabordsmöte som gymnastik- (physical education) och idrottsministrarna höll i januari 2003 och dels ett förslag om att utlysa ett internationellt år för gymnastik och sport.
- Debatt två rörde förberedelse för budgeten för 2006-2007, dvs. resterande del av den år 2001 antagna sexårsstrategin.
- Debatt tre handlade om program och budget för 2004-2005. Tvåårsprogrammet är resultatorienterat och varje del innehåller rubriken "förväntade resultat". Det saknas koppling till föregående tvåårsbudget så man vet inte hur det gick med besluten från förra generalkonferensen eller varifrån man startar den nya ansatsen.

- Debatt fyra var avsatt för övriga frågor och t.ex.
  - högre utbildning och globalisering,
  - främjande av kvalitet i och tillgång till kunskapssamhället som ett medel för hållbar utveckling.

Ett rundabordsmöte kring ”quality education” hölls då arbetet i kommissionen var avslutat. Statsekreterare Agneta Bladh, utbildningsdepartementet, deltog och höll inlägg. Genom att arbetet var delat på fyra debatter fanns möjlighet att vid fyra tillfällen kommentera de förslag som lagts av generaldirektören. Svenskt inlägg gjordes i debatt 2, 3 och 4.

Debatt ett: Anföranden hölls av trettiotvå länder och alla gav stöd för att skapa en internationell konvention mot dopning, och att Unesco skulle sätta upp en arbetsgrupp för att utveckla en konvention. Man lovade bidrag med tillsammans ca \$ 400 000 för detta. Ungefär hälften stödde idén om ett särskilt år för gymnastik och idrott och rekommenderade 2006.

Debatt två: I debatten diskuterades bland annat att budget- och programförslaget måste göras mera lätthanterligt, dvs. det skall reflektera vad som redan uppnåtts kopplat till framtida planer. Det måste fokusera på ”transparens” och jämförande data samt introducera ”peer reviews” som en del i en regelbunden uppföljningsprocess. Unesco måste ha en resultatbaserad ansats men använda mera kvantitativa mätbara indikatorer för uppföljning och för främjande av kvalitén i utbildning. ”Utbildning för Alla” ska ges fortsatt högsta prioritet 2006-07 och bör bli ett genomgående tema för hela utbildningsprogrammet och kopplas till sektorsövergripande insatser. Jämställdhetsaspekten rekommenderades genomsyra all verksamhet och alla program och sektorer bör koordineras bättre för att få ett helhetsperspektiv på lärande. Nödvändigheten av samarbete mellan utbildnings- och kommunikationssektorerna poängterades. Vikten av att utbildningsprogrammet har ett perspektiv av kulturell mångfald och kopplingen till språkpolicy och praktik

underströks. Utbildning för hållbar utveckling (ESD) har ett helhetsperspektiv och bör ha en fortsatt hög prioritet. Utbildning för Alla och Utbildning för hållbar utveckling ska genomföras effektivt och mer synergi skapas mellan "hållbar utveckling" och andra sektorer/program. "Ungdom" var ett tema som rekommenderades genomsyra all verksamhet. Behovet av mera resurser och meningsfulla program för att möta utmaningarna i gymnasieskolan underströks. Krav framfördes på att förändra högre utbildning och särskilt lärarutbildning med hänsyn till globaliseringen och behovet av en världsomspännande överenskommelse om erkännande av examina belystes. Unescos arbete inom området HIV/AIDS är inte tillräckligt synligt för det internationella samfundet och organisationen behöver samarbeta med andra internationella organisationer på området.

Debatt tre: 75 länder talade. Många var positiva till program- och budgetförslaget men det ansågs fortfarande nödvändigt med större koncentration av programmet och att använda en resultatbaserad ansats, helt i linje med sexårsstrategin, målen för Utbildnings för Alla från Dakar och FN:s Millenniemål. Behovet av att avgränsa insatserna mot andra organisationer för att undvika dubblering poängterades. Några framförde också synpunkten att nationalkommissionerna bör användas igenomförandet av programmet i större utsträckning.

Tillgång till utbildning och utbildning som mänsklig rättighet är viktig, men otillräckligt. Det måste vara kvalitet i utbildning för alla och i utbildning för mänskliga rättigheter. Bara tre talare (däribland Sverige) poängterade behovet av utbildning för utsatta grupper och för barn i svåra situationer. Flaggskeppet inom Utbildning för Alla: "special needs education" nämndes särskilt. Unescos roll som ansvarigt FN-organ för årtiondet för läskunnighet kommenterades och några ansåg att man skulle använda ordet "literacies"/"läskunnigheter" och lägga mer vikt vid ICT (informations- och kommunikationsteknologi). Många poängterade betydelsen av lokala språk. Kvalitet i undervisningen

(QE) hade särskilt många anhängare. Krav framfördes att hänsyn borde tas till slutsatserna av det rundabordsmöte om QE, som hölls efter kommission II. Många länder nämnde läro- och kursplaner samt undervisningsmetoder som särskilt viktiga för kvaliteten. Läroplanerna bör fokusera på undervisning av ämneskunskaper och även ge värderingar och attityder, samt färdigheter för ökad livskvalitet särskilt med tanke på medborgarskap, hållbar utveckling och kulturell medvetenhet. De fyra hörnstenarna i Delorsrapporten rekommenderades. Behovet av att utveckla indikatorer för genomförande påtalades.

Utbildning för hållbar utveckling (ESD) och Unescos roll för genomförande av årtiondet kommenterades livligt. Förutom Sverige uttryckte Tyskland vilja att stödja Unesco i detta arbete bl.a. genom konferenser som länderna tänker anordna. Många länder stödde Sveriges förslag att använda 2004 års internationella konferens om utbildning för hållbar utveckling i Göteborg som startskott för årtiondet.

Unescos strategi för Utbildning för Alla framhölls som Unescos huvuduppgift. Många länder var tillfreds med den första uppföljningsrapporten till UFA; Global Monitoring Report.

Utbildning på gymnasial nivå och yrkesutbildning kommenterades och en del länder sa att utbyggnad av sådan utbildning stod på dagordningen. Lärarutbildningens roll betonades och vikten av att höja läraryrkets status fördes fram.

Unesco-instituten poängterades särskilt för EFA-processen och stora förhoppningar ställdes till dessa och till spridningen av kunskap från dem. Det ledde till att Unesco "backade" från förslaget om budgetnedskärningar för IBE, IIEP och UIE.

Under punkten "Higher education and globalization: Promoting quality and access to the knowledge society as a means for sustainable development" framförde en rad länder sina visioner.

Ett norskt resolutionsförslag som stöddes av Japan, Island, Mozambique och Tanzania och med ett innehåll som delvis går emot EUs s.k. Bolognaprocess stöddes av flera länder.

Efter att ordföranden för Commission II redovisat resultatet av kommissionens arbete i plenum den 15 oktober antogs rapporten. Värt att notera är kanske att man bemyndigar generaldirektören bl.a. att

- stödja ländernas ansträngningar för att säkra rätten till utbildning
- stödja livslångt lärande genom läskunnighets- och icke-formell utbildning
- stödja en ny syn på "quality education" i linje med Delorsrapporten och att
- stödja utbildning för hållbar utveckling genom organisationens
- ledande roll för årtiondet
- fullgöra sin världsomspännande roll som källa till kunskap och
- information om HIV/AIDS.
- en internationell konvention mot dopning i sport skall tas fram med Unescos i ledningen av arbetet och resultatet ska presenteras vid den 33e generalkonferensen.

6 Kommission tre - vetenskap

Delegaterna från de nordiska länderna träffades före kommissionsarbetets inledning för att informera varandra om sina planerade inlägg. De flesta förordade i sina tal en samordning mellan de olika vetenskapliga programmen, liksom en översyn/utvärdering av programmen. Vattenfrågan togs upp av flera nationer, etiken, likaså, där Norge förordade att Unescos två (!) etikkommittéer borde slås ihop, vilket alla höll med om. Främst Sverige och Norge tog upp kvinnor inom vetenskapen. Finland stödde ett grundforskningsprogram med "centers of excellence" liksom byggande av nätverk av universitet genom Unescos försorg.

Kommissionens ordförande var finländaren Timo Markkanen, astronom och medlem i finländska Unescokommissionen. Efter en introduktion släpptes delegationerna in för diskussion, Finland, Norge, Island, och Sverige talade, och Sveriges finns här nedan.

Finland, Norge och Sverige tryckte bl.a. på kvinnofrågan, etikfrågan, vatten och utvärdering/ eller översyn av programmen och skapandet av ett enda program för både natur- och samhällsvetenskaperna. Bl.a. Kanada tog också upp kvinnorna och vattenfrågan. Rika och fattiga länder och vetenskapens vikt för utbildning och kampen mot fattigdom togs upp från några håll. Storbritannien tog också upp "sunset clauses", dvs. att man borde fastställa principer för hur och när program kan avslutas, så att nya inriktningar kan få plats i framtiden.

Tanzania tog också upp kvinnor och ungdomar/yngre. Kina tog upp etik inom vetenskapen, men också inom teknologin. Ungern tog upp vikten av forskning om klimatförändringar. Ett flertal länder tog upp och stödde resolutionen om "sustainable development of small island developing states and review of the Barbados + 10" som är ett arbete kring forskning för små ö-staters framtid.

I sammanfattningen tog den biträdande generaldirektören för naturvetenskap upp bl.a. att inläggen haft tyngdpunkt på Afrika, på problem med "brain drain", på hållbar utveckling, globalisering och kommersialisering, samordning av vetenskapsprogrammen, samarbete mellan FN-organ etc. Han nämnde även behovet av "sunset clauses".

Den biträdande generaldirektören för humaniora och samhällsvetenskap tog upp etik, fattigdom och kvinnofrågan. Han nämnde att denna fråga verkar ha haft lägre prioritet på senare år, men att den nu åter borde få hög(-sta) prioritet. Forskningskommunikation och kommunikation om teknik nämndes också.

Den biträdande generaldirektören för naturvetenskap gjorde en bra presentation av budgetförslaget för naturvetenskapsprogrammet. Bl.a. var ett mål att halvera antalet människor utan sanitära faciliteter. Hållbar utveckling och utveckling i Afrika var prioriterat. Ett internationellt grundforskningsprogram, med samordning, skapandet av s.k. "centers of excellence" och utbildning i naturvetenskap och teknik skulle utvecklas (eller åtminstone planeras). Etik inom vetenskap, programmet för små ö-stater, kamp mot fattigdom i Afrika underströks.

Institutet för forskning i fysik och matematik i Trieste, ICTP (International Centre for Theoretical Physics), presenterades. Institutet har 27 forskare och gästforskare och studerande från

hela världen, särskilt från utvecklingsländer. Italienska staten står för 85 % av finansieringen och Unesco är "paraplyorganisationen".

I debatten tog många upp kvinnofrågan, liksom tvärvetenskap. Finland, Norge och Danmark deltog i den följande debatten. Det som framgick klarast var de afrikanska staternas vädjan om stöd exempelvis att sätta upp grundforskningsinstitut. Senegal exempelvis nämnde att de inte hade några resurser för laboratorier etc. Delegaten påpekade att institutet i Trieste var ett gott exempel, att det behövdes fler sådana centrum finansierade av den rika världen. Grundforskning är viktigt och det finns inte tillräckligt många forskare i Afrika.

Nya Zeeland påpekade att det borde vara satsningar på tillämpade forskning när det gäller utvecklingsländerna. Är grundforskning inom naturvetenskapen över huvud taget realistisk inom överskådlig framtid i fattiga länder? Utan varken materiella eller personella resurser, som utbildning, kan grundforskningscentrum knappast fungera. Delegaten beklagade också bristen på initiativ riktade mot ungdomen och tog slutligen upp kvinnofrågan.

Holland och Danmark tog också upp frågan om fler kvinnor inom naturvetenskap och teknik.

Ordföranden meddelade att en arbetsgrupp om "deklarationen om humant genetiskt data" bildats att beslut i frågan tas under den samhällsvetenskapliga delen av vetenskapskommission.

Under måndag förmiddag, 6 oktober, behandlades olika resolutioner, vilka alla antogs. IGCP (Intergovernmental Geological Correlation Programme), föreslogs få ett nytt namn, Inter-national Geoscience Programme, och delvis ny inriktning. Detta gillades av de flesta. Sverige, genom David Gee, gjorde ett positivt inlägg i frågan (se nedan).

Brasilien föreslog att år 2005 ska proklameras som "fysikens år". Kulturella och vetenskapliga värden föreslogs skyddade genom ett centrum för studium av de urgamla bevattningskanalerna i mellanöstern och på andra håll.

Ett förslag om att inrätta ett International Basic Sciences Programme, med kapacitetsbyggande av vetenskaplig kompetens och med insatser i naturvetenskapliga och tekniska utbildningar las fram. Finland propagerade för detta, och ville ha fokus på hållbar utveckling och på "centers of excellence". Många länder var för detta IBSP, särskilt många utvecklingsländer.

7 Kommission IV - kultur

Vid årets generalkonferens var kulturkommissionen av betydande intresse, främst genom tre förslag som avser normativa instrument:

- en konvention om skydd för det immateriella kulturarvet
- ett om uppdrag till generaldirektören att påbörja arbetet med en konventionstext om skydd för kulturell mångfald och
- ett om en deklaration som rör avsiktlig förstörelse av kulturarv.

Kommissionens agenda innehöll 13 ämnen:

Traditionsenligt inleds debatten med att kommentera generaldirektörens förslag till program och budget för 2004-2005 och förslag för kommande program för 2006-2007. Dessa båda dagordningspunkter är två sidor av samma sak, nämligen uppskattning och kritik av den förstnämnda och resultatet av denna kritik i den senare.

Sverige framförde i båda sina inlägg att Unesco bör fästa större vikt vid The Stockholm Action Plan, som antogs 1998 vid "The Intergovernmental Conference on Cultural Policies for Development" i Stockholm. Kommissionens ledamöter fick en kort sammanfattning av det uppföljande expertmöte "Stockholm + 5", som Svenska Unescorådet organiserade i maj i år. Med hänvisning till kulturella aspekters inverkan på samhällsutvecklingen, påpekades särskilt att Unesco skulle kunna samla

resultat av kulturpolitisk forskning för att sprida internationellt. Sverige påpekade obalansen i proportionerna mellan arbetet för skydd av äldre kulturarv gentemot skydd för nutida konstnärligt skapande.

Ett förslag om att öka budgetmedlen för Världsarvscentret, World Heritage Center förorsakade en lång diskussion eftersom budgetmedel måste tas från något annat område inom kulturprogrammet. St. Lucia föreslog att generaldirektören skulle undersöka möjligheten att använda 1 miljon dollar av de medel USA tillför de senaste månaderna detta år till detta ändamål, ett förslag som sekretariatet efter viss tvekan gick med på.

Av de övriga ämnena kan nämnas förslaget att utropa år 2004 till ett internationellt år för att hedra kampen mot slaveriet. Främst Haiti och Benin, men även en rad andra länder är starkt engagerade i frågan och fick också stöd av väst/nord-länder. Resultatet blir att ett pris och medalj instiftas.

En konvention om det immateriella kulturarvet har länge haft stöd främst från utvecklingsländerna, med starkt stöd från Japan och generaldirektören personligen. Övriga länder ställde sig i början mycket tvekan, men har successivt ökat sin förståelse och alla länder, inklusive Sverige, har kommit att erkänna behovet av någon form av normativ text. Förslaget till en internationell konvention för skydd av det immateriella kulturarvet har de senaste två åren beretts av expertmöten, det senaste i somras. Konventionen antogs med consensus.

Vid förra generalkonferensen antogs en ”deklaration om skydd för kulturell mångfald”. Frankrike, Kanada och Tyskland har arbetat intensivt för att årets generalkonferens skulle besluta att uppdra åt generaldirektören att arbeta fram en konventionstext om kulturell mångfald till generalkonferensen 2005. USA uttalade sin tveksamhet till förslaget, liksom Storbritannien, Australien, Danmark och Nederländerna. Efter en maratont-

debatt - med över 100 talare - enades man om en kompromiss. Resultatet blev att generaldirektören bland annat uppmanades att konsultera WTO, UNCTAD och WIPO och att frågan om kulturell mångfald - "the diversity of cultural contents and artistic expression" - ska regleras i en konvention. En preliminär rapport och ett första konventionsutkast ska presenteras för generalkonferensen 2005. Sverige ställer sig bakom förslaget.

Förslaget till deklaration mot "avsiktlig förstörelse av kulturarv" antogs med stor tveksamhet, eftersom dokumenten kommit sent och inte hunnit beredas ordentligt. En kompromiss presenterades som var betydligt svagare in sin utformning än det ursprungliga förslaget och antogs.

I samband med generalkonferensen hölls den 9-10 oktober ett rundabordsmöte på ministernivå på temat "Towards Knowledge Societies". Från svensk sida deltog statssekreteraren Gunilla Thorgren, Kulturdepartementet, också med ett inlägg. Mötet antog en kommuniké (bilaga).

8 Kommission V - kommunikation

Kommission fem, som handhar kommunikations- och informationsfrågorna, hade detta år, förutom att diskutera sexårsprogrammet och besluta om tvåårsprogrammet, att ta ställning till rekommendationen om konventionen om mångspråkighet och tillgång till cyberrymden, 'the Promotion and Use of Multilingualism and Universal Access to Cyberspace', konventionen (charter) om bevarandet av det digitala arvet, 'the Preservation of Digital Heritage' och ändring i statuterna för det internationella programmet för utveckling av kommunikation, 'The International Programme for the Development of Communication'.

Kommissionens arbete leddes av Abdelwahaba Bouhdiba från Tunisien på ett effektivt sätt. och avslutades vid lunchdags onsdagen den 8 oktober.

Starkt stöd för långtidsstrategin och tvåårs-programmet men kritik mot Unescos insatser i arbetet kring 'the World Summit on the Information Society'

Kommissionen gav ett påfallande starkt stöd både till det mer framtidsinriktade programmet (långtidsstrategin) och till tvåårsprogrammet. Utvecklingen av kunskapssamhällen ('open and inclusive knowledge societies') stod här i fokus på samma sätt som för övriga kommissioner. Stort beröm uttalades från flera håll direkt till Mr Kahn, direktör för kommunikations- och informationssektorn, för det arbete han nedlagt för att få kraft i

den begränsade budget som kommunikations- och informationsfrågorna har att förfoga över.

- Det framtidsinriktade programmet koncentrerades kring främst
- arbetet rörande milleniemålen (MDGs) i samarbete med andra FN-organ, tvärsektoriella prioriteringar
  - att säkra särskilda behov i Afrika och de minst utvecklade länderna samt
  - särskilt uppmärksamma kvinnor och unga människor i samtliga programaktiviteter, och
  - att förbättra återrapportering och implementeringsarbete vad gäller Unescos olika aktiviteter på informations- och kommunikationsområdet.

Kommunikations- och informationssektorns direktör talade i sitt inledningsanförande mycket engagerat för en snabb utveckling av det tvärsektoriella samarbetet inom Unesco.

35 medlemsländer samt ett par frivilligorganisationer, NGO, deltog i debatten om långtidsstrategin och drygt ett 50-tal länder i debatten om tvåårsprogrammet. Inläggen behandlade oftast både det långa och det korta programmet men Sverige gjorde två separata inlägg. Flertalet länder gav sitt stöd till de tre målformuleringar som gäller kommunikation och information:

- ”1. Promoting the free flow of ideas and universal access to information;
2. Promoting the expression of pluralism and cultural diversity in the media and world information networks; and
3. Access for all to information and communication technologies.”

Många talare, däribland Sverige och övriga nordiska länder, tog i anslutning till strategiprogrammet sin utgångspunkt i behovet att stärka yttrandefriheten som en grundläggande mänsklig rättighet med tanke på det informationssamhälle vi har idag.

Danmark, Island, Norge och Sverige lade fram en resolutionstext om detta, den antogs senare av kommissionen. Principen om det fria informationsflödet togs också upp av flera talare. Andra betonade 'access' före yttrandefrihet och 'free flow of information'. Men den delegat som i sitt inlägg konstaterade att 'freedom of expression is the very heart of access' visade genom sin formulering hur nära dessa begrepp är knutna till varandra. Sverige påtalade i detta sammanhang också nödvändigheten av att Unesco lägger ännu större vikt än nu vid samarbete med olika aktörer på såväl lokal och regional som internationell nivå för att nå effektiva resultat.

Liksom under senare års generalkonferenser kom en stor del av debatten att handla om den digitala klyftan i världen – en klyfta som i flera avseenden synes öka. Västvärldens länder tar det moderna informationssamhället för givet medan flertalet utvecklingsländer påtalar det stora behovet av grundläggande infrastruktur på kommunikationsområdet och utbildning av t ex journalister. Påfallande var betoningen av utveckling vad gäller traditionella medier som radio och press. En kritisk hållning, som dock endast markerades av några få länder, var att det ligger en stor fara i att Unesco i sina aktiviteter marginaliserar de traditionella medierna vilket kan få negativa konsekvenser för utvecklingen i framför allt de fattigaste länderna, t ex för arbetet rörande mänskliga rättigheter. I det sammanhanget kan nämnas att Sverige bl. a. mot denna bakgrund pekade på behovet av ökade resurser för 'the International Programme for Development of Communication' (IPDC), bl a genom samarbete med programmet för information för alla, 'The Information for All Programme' (IFAP).

Andra frågor som lyftes fram var behovet av ökad säkerhet för journalister på många håll i världen. Betydelsen av bibliotek och informationscentra i utvecklingen av kunskapssamhällen framhölls i såväl Sveriges som flera andra länders inlägg.

En fråga som fick stort utrymme i många länders inlägg, även Sveriges, var Unescos insatser i arbetet kring världsmötet om informationssamhället, 'the World Summit on the Information Society', initierat av Internationella Teleunionen (ITU), som äger rum i december 2003. Unesco har arbetat för införlivandet av begreppet 'knowledge societies' baserat på följande fyra principer:

- 'freedom of expression',
- 'equal access to education',
- 'universal access to information', and
- 'cultural and linguistic diversity'.

Kring denna fråga återfanns från flera länder en mer kritisk hållning än vad som var fallet rörande andra frågor. Många menade att Unesco inte hade levt upp till förväntningarna i förarbetena till mötet. Sverige underströk i sitt inlägg, förutom behovet av att stärka yttrandefriheten och det fria informationsflödet, bl. a. nödvändigheten av att se informationssamhällets fri- och rättigheter i en politiskt och ekonomisk kontext samt att hur väl 'the World Summit on the Information Society' lyckas i att frambringa ett internationellt ramverk är avhängigt samarbetet med nationella regeringar, den privata sektorn, 'civil society' och andra relevanta aktörer – här kan Unesco spela en viktig roll.

Sverige tog i sitt inlägg under debatten om tvåårsprogrammet särskilt upp den unga generationens situation i våra kunskaps- och informationssamhällen. Behovet av ytterligare satsning på grundläggande mediakunskap 'media literacy' inte minst i utvecklingsländerna underströks. Här betonades också vikten av att samarbeta med andra aktörer. Som ett belysande exempel redovisades arbetet vid the International Clearinghouse on Children, Youth and Media vid Göteborgs universitet – där ett fortsatt samarbete skulle gagna båda parter.

Efter två dagars diskussion kunde budgeten för 2004-2005 godkännas med några smärre ändringar och gå vidare för beslut av Generalkonferensen.

En rekommendation och en charter antagna i konsensus

Kommissionen hade att ta ställning till två internationella överenskommelser, en rekommendation och en charter, som båda är föranledda av den nya informationsteknologin och arbetet med innehållet har pågått under flera år. Unescos generaldirektör och sekretariat har varit mycket angelägna om att överenskommelserna skulle vara antagna före 'the World Summit on the Information Society' i december 2003 då de ses som Unescos bidrag till förarbetena för mötet.

Kommissionen diskuterade ett utkast till "Recommendation on the promotion and Use of Multilingualism and Universal Access to Cyberspace". Utkastet har varit föremål för konsultationer med medlemsländerna under sommaren 2002. Överlag betonades att utkastet nu hade fått en utformning som var avsevärt bättre än tidigare och att man i stort sätt kunde acceptera den utan större invändningar. Några länder, däribland Australien påpekade dock i detta sammanhang att förberedelserna inför WSIS var långtifrån tillfredsställande. Utkastet till rekommendation förklarades dock antaget i konsensus. Danmark, Finland och Sverige lät föra till protokollet att man inte kunde acceptera skrivningen i para 24 som man anser underminerar nationella och internationella upphovsrättsbestämmelser.

Kommissionen diskuterade och antog i konsensus även utkast till "Charter on the Preservation on Digital Heritage". Under debatten framförde Belgien, Canada och Frankrike önskemål om att den skrivning som funnits i tidigare utkast med hänvisning i 'preamble' till den allmänna deklARATIONEN om kulturell mångfald skulle återinföras. USA motsatte sig detta och yrkade att

utkastet skulle antas utan förändringar, varpå förslagsställarna förklarade att detta inte var ett tillägg, utan en återgång till tidigare antaget utkast. USA vidhöll sin åsikt och utkastet antogs som det förelåg i kommissionen.

Även den resolution om ändringar i IPDCs stadgar som framlades av Danmark och Ryssland antogs efter någon mindre ändring i konsensus.

9 Svenska inlägg

Svenskt inlägg i plenaren av Lena Hallengren, 1 oktober 2003

Mister President of the General Conference, dear delegates, I would like to congratulate Mr Michael Omolewa to the appointment as chair of the General Conference. I would also like to take this opportunity to welcome the return of the USA to UNESCO. We are confident that your contribution to UNESCO will make it a more effective organization. Again UNESCO is a true global organization, and is now in a better position to bridge differences, promote mutual understanding and tolerance.

I would also like to express our full support to the statement made by the European Union.

“Learning to live together” is easy to say but harder to realize. It requires citizens and humans with knowledge, tolerance and appreciation of other cultures. Tolerance and respect is the only way to a more peaceful world. It is evident that this process must start at a very tender age and continue on throughout life, in every country, in every one of us. It seems that the UNESCO task is the answer we seek for the world today. A world where violence and needs are growing. For Sweden, this has become tragically apparent through the murder of our Foreign Minister, Ms Anna Lindh. We can never accept violence, as it is a sign of lack of respect for freedom, openness and our democratic values. To honour Anna and other victims of violence and oppression

we must continue to work even harder for a safe, open and democratic society in all our countries.

Mr. President, dear delegates. We commend the Director-General and his staff for the work achievements concerning the present budget and programme. We find it in line with our views. It is clear and – better focuses than previous versions. Among the things we want to see further improved, is the link between the Medium Term Strategy and the biennial programme. We would also like to see the "expected results" further refined. For this to happen we need to reach decisions on reforms of the work of the Executive Board and the General Conference. Together with Denmark, Iceland and Norway, we have presented a draft resolution on this item. We would like to see a small working group deal with this matter, we suggest that there should be fewer members of the Executive Board and that programme and budget periods should be longer.

Mr President, UNESCO's most important task is to serve as lead agency for the EFA-process. The Global Monitoring Report "Is the World on track?" is very impressive and gives us clear information on the situation. We believe that UNESCO must enhance its efforts even more. We are not confident that the 10% budget increase will be sufficient. UNESCO also needs to become much more visible, and work in closer cooperation with other partners and civil society. Sweden - together with the other Nordic countries - has taken an active part in

Mr President, dear delegates. Two of UNESCO's main functions, as described in the Medium Term Strategy, are to serve as a laboratory of ideas and to act as a standard-setter. Both functions call for a visible presence and active participation of younger people. The Youth Forum was a step forward. Young people must be a natural part of the debates in the Commissions and during the General Conference. We need their views. By making young people responsible for the decisions, UNESCO

will also become relevant to them who represent the future. I would therefore like to conclude by calling on colleagues, Heads of Delegations, to closely study the report of the Youth Forum and to instruct their delegations to take the report seriously. Further I would like to see that future national delegations have younger people - of both gender -included. Young people are the future, but also an important part of today's society. We need their contribution to UNESCO's mission of fostering, peace, tolerance and human development. Thank you for your attention!

Inlägg av svenska delegater i utbildningskommissionen. Debatt två.

We are all very concerned about the development of the surrounding world. The recent tragedy in Sweden and the situation in Iraq, Israel and other parts of the world remind us of the importance of our work. Sweden welcomes the return of the USA to UNESCO, making it a true global organization. We have for many years missed our colleagues from the US and their views.

The need to strengthen the effort to achieve the Dakar goal as well as the Millennium Goal is more obvious than ever. However only achieving equal access to education for all is not enough. Basic fundament in learning for sustainable development is learning to live together in democratic societies.

We note with satisfaction that the structure and contents of 32 C/5 has improved. We congratulate the Director General and his staff for this. The expected results as presented in 32C/5 are process-oriented. We prefer to see expected results in terms of changes. UNESCO must continue the work with statistics on educational achievements, key figures and indicators. We would also like to see more of peer reviews. We welcome UNESCO co-operation with OECD and Eurostat and encourage the

improvement of such co-operation. The Document 32 C/5 should also contain more information on what has been achieved during the past period what resources have been spent and on what. Results from cross-cutting themes must also be visualised. Similarly, the C/5 and the C/3 must be structured according to the same model. Underpinned by statistics in each field improves the platform for future plans of action. In summary Transparency, comparable data and documents must be the focus.

Utbildningskommissionen. Debatt tre

Education is a human right and UNESCO's most important role is the follow-up of the World Education Forum in Dakar. We welcome the World Monitoring report that shows both improvement but also reflects shortcomings. As lead agency UNESCO must be the responsible actor for achieving the six goals foremost focusing the reaching of access to education. We commend the Director General and his staff for work done so far. As some years have passed since the Dakar Forum we encourage UNESCO to reflect on the experience from the follow-up and to do some more focused priorities. Of particular importance is to guarantee that people with special needs will be included. We also expect that the flagship in this field be more emphasized in the C5. Of great importance is also health education in compulsory schools and, in particular, prevention of HIV/AIDS. Education for all is vital for the development of democratic and responsible citizens as well as the whole society. Furthermore, to achieve the goal of Dakar, they must be in the mainstream of all UNESCO programmes, including culture, science etc. Another condition for success in the EFA-process is commitment, also by the civil society. We expect UNESCO to work for developing an infra-structure within education by extended co-operation with NGOs and other informal organizations in order to include the civil society in the process of EFA. The Nordic Countries are in the process of finalizing a

Memorandum of Understanding with UNESCO on support to EFA through joint donor procedures and harmonization. Regarding the Swedish amendment in document 32 C/DR.42 we understand it as a mistake that the UIE has not yet been enrolled in the UN Literacy Decade.

In our opinion access to education in itself is not enough. In addition the content and the quality of education is important. This leads us to Education for Sustainable Development (ESD), which means a process of life-long learning for all and how to equip individuals, through life-skills, to make decisions with regard to the long-term future of the economy, ecology and equity of all communities. Such education helps people of all ages better understand the world in which they live while addressing problems like poverty, wasteful consumption, growth, health, conflict and the violation of human rights that threaten our future.

Education is a precondition for achieving sustainable development. This was underscored by the World Summit on Sustainable Development in Johannesburg (Sept. 2002) and it was further emphasized when the UN General Assembly proclaimed the UN Decade of Education for Sustainable Development beginning on January 1st, 2005. As the lead agency in the promotion of the Decade, UNESCO is requested to draft an international governmental development scheme for the Decade.

The importance of education as a mean to achieve sustainable development implies a great challenge to all of us working in the field. Let me mention a few examples of sub-regional and regional initiative in this field. The Ministers of Education in countries surrounding the Baltic Sea have agreed on an Agenda 21 for Education, Baltic 21 that is now in the process of implementation. Sweden is as lead country, with the Russian Federation as co-lead country, active in the work to develop an

UNECE Strategy for ESD. At the 5th meeting of Ministers of Environment in Kiev this year, the Ministers decided that the work on the Strategy should continue and be finalized. They also invited different bodies responsible for education in UNECE member states to take part in this work. A back-to-back meeting would be eligible at the ICE conference in order to discuss the draft strategy with representatives from UN ECE countries.

In September 2004 the next ICE conference will take place under the theme of "Quality Education for all young people: Challenges, Trends and Priorities". Referring to the outcome of Johannesburg Summit we encourage UNESCO to use this conference as a contribution or a starting point or "kick off" for the decade. In our opinion at least the content of the programme should reflect the forthcoming decade in a more distinct way. Sweden is willing to support the further preparation of the ICE conference with that aim. Sweden will organize an international conference on Education for sustainable development in Göteborg on the 5-7 of May 2004. This is our contribution to the forthcoming decade and it will also serve as an input to the ICE conference.

Nordiskt inlägg. Utbildningskommissionen. Debatt 4

On behalf of the Nordic Countries: Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden I want foremost to give you our young people's view.

The vision of UNESCO can only be realized if we manage to listen to young peoples voice, to make use of their energy and knowledge. Most importantly – we have to respond to their needs and support their action and initiatives.

Irrespective of programme or discipline UNESCO's largest challenge is how to involve and include youth. As a principle young people should be involved in all aspects of UNESCOs

work. We need their opinions on conceptualising, we need their perspective when taking decisions and we need their contribution when implementing and evaluating. The countries of the world need to put trust in young people, both nationally and internationally. Therefore, the Nordic Countries support the request from the Youth Forum to make such a forum regular at the General Conferences, this needs to be part of the regular budget. We strongly encourage national delegations to include youth of both genders in their delegations of future General Conferences.

However, most of UNESCO's work is done in-between the General Conferences. Young people and youth-lead organizations need to be our partners. Both on an international, and a regional and foremost – on the national level. We have tried and the results are good. We challenge others to do the same.

Finally, Sweden has a couple of additional comments:

In the discussions that have taken part the last couple of days Sweden would like to add our satisfaction noting that UNESCO's different institutes in the field of education are actively contributing in the follow up of and support for EFA. We are happy to see that an effective sharing of responsibility between them has been found.

Referring to the next ICE conference we accept in general the idea presented by the IBE council "Quality Education for All Young People: Challenges, Trends and Priorities". However the introductory debate should be on "Responding to the educational needs to bring about a sustainable world" and the IBE council should be given the freedom to further elaborate on the programme.

Svenskt inlägg i vetenskapskommissionen

In view of UNESCO's important role as a normative organization, Sweden would like to support the work of this organization in developing principles and norms for technical and scientific development based on the decisions that were taken at the Budapest conference in 1999. Among UNESCO's foremost contributions in the area of science is the participation in the debate regarding ethics in science. Ethical issues encompass a wide range of research areas. It is therefore imperative for UNESCO to maintain close collaboration with other organizations dealing with this issue, such as WHO.

The Swedish delegation wishes to question the distinction between the six year strategy (C/4), in which UNESCO's work in the area of science is presented as a single programme, and the two year programme (C/5), where the natural science and the social science programmes are presented as two separate entities. Sweden prefers the presentation of these entities in a single consolidated programme.

Sweden would like to work towards bringing together and concentrating UNESCO's scientific programme into those areas where the organization can be expected to have unique potentials. The delegation would like to argue for increased coordination between UNESCO's contribution to the natural and the social sciences by highlighting and analysing the importance of the collaboration that has been initiated within the major scientific programmes. Sweden would therefore like to suggest that an overview is carried out of UNESCO's total work in the area of science with a view to concentrating its work on and enhancing its collaboration with projects in these major scientific programmes. In this work focus could be given to some activities related to water and its availability.

The continued role of UNESCO in making knowledge available to all cannot be overestimated. This task puts increased demands on education and physical facilities. UNESCO's work in this area is therefore closely related to its mandate in higher education. We wish to bring forward UNESCO's role in contributing to improved access to knowledge and information about research. Sweden is currently contributing to UNESCO's efforts of setting up a network on research about higher education and research. In this context the delegation wishes in particular to endorse motions aiming to engage women in scientific work.

Svenskt inlägg i vetenskapskommissionen

Sweden would like to address two items, the first specifically concerns IGCP and the second concerns the environmental science programmes in general.

Firstly, approval of the new UNESCO Programme IGCP, the International Geological Correlation Programme, now renamed the International Geoscience Programme.

Since its launch in the early 1970's, IGCP has contributed strongly to the internationalisation of the Earth Sciences. It has been an important platform for integration of the wide range of Geoscience disciplines which provide the foundation for the sustainable development of our planet. IGCP has contributed to a better understanding of Earth's fundamental geological processes --- the global environment and its natural resources.

UNESCO's redefinition of IGCP is welcome because it emphasizes the importance of the Geosciences for Society and gives priority to projects that combine:

- a) scientific excellence
- b) interdisciplinary integration
- c) societal relevance (incl. e.g. disaster mitigation)

- d) international cooperation
- e) support of developing countries

IGCP's particular concern for Geo-education and other outreach activities, such as Geo-parks, are most welcome. IGCP, in its new form, overlaps with the Earth Science programmes concerning hydrology and oceanography; this is a very positive development.

In brief, we consider UNESCO's refocusing of the IGCP programme to be an important contribution to the modernization of its Natural Science programmes.

Secondly, concerning the overlap with the other four environmental science programmes, we wish to increase integration and the possibilities for new initiatives. For UNESCO's Major Science Programmes, Sweden proposes the establishment of an UNESCO committee to oversee and develop the environmental science programmes.

UNESCO's major Natural Science and Social Science programmes have grown more or less independently within the organization over the last several decades. They have provided most beneficial vehicles for the internationalisation of our sciences; we can look back over their success with much satisfaction. The individual programmes have developed and refocused over the years (a good example is the recent re-definition of IGCP); this is a natural and highly recommendable on-going process for science in the service of society.

As the individual environmental science programmes (IGCP, IHP, IOC, MAB and MOST) have grown, they have branched out into interdisciplinary fields that have partly overlapped with each other and are certainly relevant to other major UNESCO programmes. A steering group composed of the five chairpersons, fosters collaboration and cooperation between these five programmes. We propose here that the time has come for

UNESCO to strengthen this group by establishing a committee with a wider mandate. This body should be in a position to advise on where integration between the programmes is possible and on the development of new initiatives, with emphasis on interdisciplinarity and also on integration of the Natural and Social sciences. The new committee would also be responsible for encouraging interaction not only between the five UNESCO programmes but also with major research and development programmes that are promoted by other agencies, which are not within the UNESCO mandate, but, nevertheless, are highly relevant to society today.

Sweden is in the process of establishing a committee for the purpose defined above at a national level. We recommend this concept as a possible model for a new UNESCO body. The latter might be composed of representatives of the five environmental science programmes and of the agencies that provide for their support.

Svenskt inlägg i kulturkommissionen

Sweden has noted with satisfaction the improvement of the present edition of the Programme and budget. We hope however to see an even closer connection with the long term strategy in the next one, thus making it easier to see concrete action resolutions to match the visions.

Mr Chair, respect for, acceptance of, and the need to protect Cultural Diversity became one of the main themes on the last general conference, held just after September 11. Suddenly the impact of the power of culture was evident and culture has ever since been part the political agenda. This general conference, in plenary during the last ten days, almost all of the ministers and heads of delegations have in one way or another referred to the need to protect cultural diversity.

On the agenda for this general conference there is a proposal for a new convention on cultural diversity. Sweden welcomes this initiative and will take an active part in the work to realise a convention as soon as possible.

Cultural and creative diversity played a key role at the Inter-governmental Conference on Cultural Policies for Development, held in Sweden 1998 and in it's result, The Stockholm Action Plan. In the present C/5 we miss the reference to the Stockholm action plan and would like to see a far stronger commitment to it's aims in the next Programme and Budget.

In order to let culture take its place in the development of society there must be proof of it's worth. The Stockholm action plan suggested that results and outcomes of research in cultural policies must be spread to decision-makers showing the strong links between cultural policies and development. An UNESCO network could fill the purpose to serve as an international information centre.

Mr Chair, Sweden would further like to see a better balance between the support for cultural heritage and the support for contemporary culture and creativity, including the right of the artist.

Finally, Sweden would welcome an overview of the programme structure to investigate the possibility to merge the culture and communication programmes.

Kulturkommissionen

Sweden is most content to note the results of the reform process, not least in the present C/4 and C/5. The link between the long-term strategy and the biennial programme ought however to be even more refined to make it easier to see how the results are coming along. For this to happen we need to reach

decisions on reforms of the work of the Executive Board and the general conference. For example, the programme and budget periods ought to be longer, so the projects got a fair chance to develop and to show results. Together with Denmark, Iceland and Norway Sweden has presented a draft resolution on this item.

Looking forward in the field of culture Sweden would like to see concrete programme plans related to the Stockholm Action Plan, which was the outcome of the UNESCO Intergovernmental Conference on Cultural Policies for Development, hosted by the Swedish government 1998. Five years have passed by, and the impact of cultural matters have taken a vital position in policies for social development. The link between cultural policies and development is more important than ever.

To support this point of view and our concern to revitalise the Stockholm Action Plan, let me share with you a few observations on the outcome of an Expert meeting, which took place in Sweden In May this year. The aim of the meeting was to investigate the present relevance of the Stockholm Action Plan and to get the opportunity to discuss it in an informal way. Hence, the Swedish National Commission for UNESCO invited all UNESCO National Commissions to nominate experts to discuss four themes of cultural policies, they were: Cultural policies and the eradication of poverty, Cultural policies and the EFA process, Cultural policies and cultural diversity and Cultural policies in the Information society. Briefly, the outcome showed most clearly that cultural policies are necessary to consider in practical all priority fields of UNESCO. A summary in English and in French of the outcome of the Expert meeting will be available outside this room.

The Expert meeting ended with a round table on research in cultural policies, showing the need to build a network for the

distribution of research results, which ought to be included in the next C/5 within the UNESCO Major Programme IV.

Kommunikationskommissionen

Globalization has accelerated in recent years. Important factors are the rapid pace of new information technologies, coupled with ongoing deregulation of the communications and media sectors and concentration of ownership. Communication and media issues are essential on the international agenda -- often under headings like "The Knowledge Society" and "The Information Society".

Today, solutions to the problems and issues are not sought in top-down steering and regulation on an international scale as in the 1960s and 1970s. Contemporary society is far too complex for that. Now we see an era of multilevel governance of the communication and media system -- an interplay between many different actors, public and private, on multiple levels, from the local to the global. These developments pose major challenges to UNESCO, taking its starting point in the principles set out in Article 19 of the Declaration of Human Rights -- that on freedom of expression -- and declarations providing for the free flow of information and freedom of the press. But also the work leading up to the Millennium Development Goals, and a responsibility to follow up the work of such important meetings as the World Education Forum in Dakar, the World Science Conference in Budapest and the conference of Cultural Policy for Development in Stockholm. Meeting these challenges requires a common vision with clearly delineated objectives that are followed up in an effective manner. But, given the complexity of the world today, unilateral action is not enough. UNESCO's actions will have greater impact and effect when they are coordinated with other organizations -- primarily those within the UN, but even others on national, regional and

international levels. This work will call for new approaches and new rules and procedures.

One good example where UNESCO is collaborating with many other organizations is in the preparatory work for the World Summit on the Information Society (WSIS).

Communication is a fundamental participative and interactive process. It is a cornerstone of all societal organizations. Ultimately, it is a question of recognizing communication as a human right. Here UNESCO can make a contribution through the Organization's ongoing work to strengthen freedom of expression and the principles of participation, social justice, and diversity regarding gender, cultural and regional perspectives in the communication field. Consequently, it is not enough merely to reaffirm Article 19 of the Declaration of Human Rights; we must also reaffirm the principles of a free flow of information, the free circulation of ideas, freedom of the press, participation in the communication process, and so forth. It will require work to ensure that the Information Society is equated with the attainment of basic economic, social and political rights for people around the world. The significance of WSIS will depend on the extent to which national governments, the private sector, the civil society and other relevant stakeholders are brought into the continued work toward these goals.

We also wish to call attention to the issue of "the global knowledge commons", as discussed in the Draft Declaration of Principles. The Declaration should include the maintenance and growth of the common wealth of human knowledge as a means of reducing global inequality and of providing the conditions for intellectual creativity and sustainable development. Therefore, we welcome the section of the draft entitled, "Access to information and knowledge". Especial emphasis should be accorded the role of libraries and information retrieval centres in

view of the fact that a majority of the people of the world lack access to, for example, the Internet in their homes.

In conclusion, and in the light of these observations, all of which underline the need to bolster freedom of expression and the free flow of information in the world today, the Nordic countries have tabled the draft resolution on further strengthening these issues.

Kommunikationskommissionen

In the midst of the global development of communication and media are our young. Whereas young people in wealthy countries are looked upon as "the multimedia generation", many children in the world still do not have television in their homes, books are rarities, and the Internet is beyond reach. But, viewed in the longer term, new communication technology and the changes we note in the media order have a profound influence on the conditions and cultures of young people. For many young people today culture is something they partake of via electronic media and the net. What is the nature of the content in this expanding media output?

Given these facts, Sweden demands a stronger focus on young people, and young people and media literacy in the "Major Programme V. Communication and Information", C5. Thus, it is a question of securing young people's rights. Here we are guided by the Convention on the Rights of the Child, more specifically: Article 13 and Article 17. This calls for both innovative research, measures to promote media literacy, and the development of educational models.

Many are engaged in this valuable work all over the world -- on national, regional and international levels. There are many opportunities for UNESCO to find partners here, and such collaboration will equally benefit UNESCO and heighten the

visibility of the Organization more generally. One example is the International Clearinghouse on Children, Youth and Media at Göteborg University in Sweden, an institution founded on the joint initiative of UNESCO and the Government of Sweden in 1997. Through its affiliation with an existing institution, the Nordic Information Centre for Media and Communication Research (Nordicom), that had a well-established international network in the field, the Clearinghouse was able, in the span of but a few years, to establish itself as a respected resource centre on a global basis. In view of the challenges that UNESCO will face, it is imperative to find ways to facilitate collaboration between UNESCO and various actors. Rigid rules should not be allowed to stand in the way of effective fulfilment of the Organization's priority objectives.

Finally some words about the International Programme for Development of Communication. IPDC was inaugurated to accelerate the expansion of mass media in the developing world. But, one important problem has been the lack of resources. New approaches and better use of existing resources are called for -- particularly in view of the process of media convergence. One first step might be closer collaboration between IPDC and the Information for All Programme (IFAP).